

SUCCESS STORY

Kosovska preduzeća sklapaju milionske poslove u novim izvoznim prodajama

Firme iz sedam različitih sektora prevazilaze očekivanja sa uspesima u međunarodnim sajmovima

Enrad je stvorio 11 novih radnih mesta nakon učešća ovog preduzeća u sajmu Energetika 2015 u Zagrebu, u Hrvatskoj, dok će u naredne tri godine ponuditi 75 stažiranja.

Photo by: USAID EMPOWER Private Sector

„Znao sam da postoji potražnja u Švajcarskoj i Nemačkoj, ali je nalaženje nekoliko novih tržišta u regionu Balkana bilo vrlo prijatno iznenađenje.”

Januar 2017 — Kada je porodica Tauljanta Redžepija na Kosovu kupila novoprivatizovanu fabriku radijatora 2012. godine, njihov prvenstveni cilj je bio smanjenje potrebe za uvozom u novonastaloj zemlji i eventualno zadovoljavanje rastuće domaće potražnje za pećima na biomasu. Tri godine kasnije, njihovo preduzeće ENRAD je već prevazišlo sva njihova očekivanja u domaćem tržištu, pa su se tako okrenuli inostranstvu.

Uz podršku USAID-a, ovo preduzeće je po prvi put prisustvovalo jednom međunarodnom sajmu, održanom aprila meseca 2015. godine u Zagrebu, u Hrvatskoj.

„Interesovanje na sajmu je bilo neverovatno,” objašnjava Redžepi hodaćući prko proizvodne hale u kojoj radnici marljivo rade na ispunjavanju narudžbina za pet novih ugovora sklopljenih u sajmu, sa preduzećima iz četiri različitih zemalja. „Sada se suočavamo sa uzbudljivim izazovom povećanja i racionalizacije naših proizvodnih kapaciteta, kako bi zadovoljili ovaj neočekivano veliki broj novih izvoznih ugovora.”

Uz pomoć jednostavne investicije u iznosu od 3.900 američkih dolara od strane USAID-ovog projekta Osnajivane privatnog sektora, ovom preduzeću je omogućeno učešće u sajmu u kojem je kroz novosklopljene ugovore obezbedilo prodaju robe u vrednosti od 500.000 američkih dolara. Imajući u vidu činjenicu da su evropska tržišta počela prepoznavati sposobnost kosovskih preduzeća za proizvodnju proizvoda koji ispunjavaju standarde evropske unije po veoma konkurentnim cenama, USAID se angažovao oko obezbeđivanja učešća preduzeća u najvažnijim trgovinskim sajmovima u zadnje dve godine.

Od februara 2013. godine, USAID je podržao 78 preduzeća iz sedam različitih sektora oko učešća u skoro 30 regionalnih i evropskih sajmova. Sa ukupnom investicijom od svega 240.000 američkih dolara od strane USAID-a, očekivana ukupna prodaja od strane preduzeća korisnika, na osnovu novih sklopljenih poslova, je dostigla 14 miliona američkih dolara.

Među korisnicima je i proizvođač nameštaja KoBA Sh.P.K. Nakon 25 godina proizvodnje pokretnih pregradnih zidova u Švajcarskoj, vlasnik Zenun Bajrami je znao da će prenošenjem proizvodnje na Kosovo ne

samo moći da kupcima u Švajcarskoj i Nemačkoj ponudi mogućnost uštede, već će i stvoriti nova radna mesta u svojoj zemlji.

Međutim, on nije mogao predvideti da će njegov novi proizvod biti tako uspešan i među regionalnim kupcima. KoBA je potpisao šest novih ugovora na Međunarodnom sajmu nameštaja u Tirani, u Albaniji, marta 2015. godine.

„Znao sam da postoji potražnja u Švajcarskoj i Nemačkoj, ali je nalaženje nekoliko novih tržišta u regionu Balkana bilo vrlo prijatno iznenađenje,” objašnjava Bajrami. Zahvaljujući novim ugovorima, on je bio u stanju da udvostruči svoje osoblje i počne izgradnju nove proizvodne hale od 3.500 kvadratnih metara.

Osim naizgled neograničenog potencijala za uspostavljanje novih poslovnih odnosa koji pružaju međunarodni sajmovi, samo iskustvo učešća u njima predstavlja priliku za sticanje obrazovanja za kosovska preduzeća, koja po prvi put iskušavaju svoje sposobnosti na izvoznom tržištu.

„Mi poslujemo još od sredine 80-ih godina, tako da je najveća korist koju smo dosad imali od učešća na sajmovima bilo upoznavanje sa novim trendovima kao i našom međunarodnom konkurencijom,” kaže Agim Mustafa, izvršni menadžer Arta Tex, proizvođača uniformi i sportske odeće.

Zahvaljujući njegovom učešću na sajmovima u Tirani, Diseldorfu i Bernu, on sada planira da se pridruži trojici drugih proizvođača odeće u otvaranju izložbenog salona u Švajcarskoj.

USAID-ov petogodišnji projekat Osnaživanje privatnog sektora, kojeg takođe finansira i Švedska agencija za saradnju u međunarodnom razvoju, deluje od jula 2014. godine u cilju podsticanja masovnog otvaranja novih radnih mesta kroz podizanje nivoa konkurentnosti kosovskih firmi u sektorima spremnim za rast, kao što su sektor odeće, prerade drveta, informaciono-komunikacione tehnologije, obnovljive energije, turizma i prerade metala.